

Marknadsavdelningen
Johanna Nilsson

Sveriges handel med jordbruksvaror och livsmedel 2007

Exportutveckling 2007

Sveriges export av jordbruksprodukter och livsmedel fortsatte att öka under 2007. Exportvärdet ökade med 5 procent och passerade för första gången 40-miljardersstrecket. Exportökningen var emellertid lägre än vad som uppmättes under 2006, då exporten ökade med 12 procent.

Tabell 1. Sveriges export av jordbruksvaror och livsmedel 2005-2007, bortfallsjusterat.

Produktgrupper enligt SITC:	Export (mkr)			2006-2007	2005-2006
	2005	2006	2007		
00 Levande djur	217	181	178	-2%	-17%
01 Kött och köttvaror	1 500	1 595	1 852	16%	6%
02 Mejeriprodukter och ägg	2 522	2 619	3 050	16%	4%
03 Fisk, kräft- och blötdjur	8 752	11 442	11 053	-3%	31%
04 Spannmål och varor därav	4 160	4 489	5 312	18%	8%
05 Frukt och grönsaker	2 071	2 404	2 493	4%	16%
06 Socker, sockervaror mm	838	1 113	891	-20%	33%
07 Kaffe, te, kakao mm	2 572	2 673	2 842	6%	4%
08 Djurfoder	367	398	530	33%	8%
09 Diverse livsmedel	4 489	4 528	5 012	11%	1%
11 Drycker	5 236	5 503	6 052	10%	5%
12 Tobak och tobaksvaror	272	321	362	13%	18%
22 Oljeväxtfrön, oljehaltiga nötter	54	116	77	-34%	115%
4 Oljor och fetter	1 556	1 455	1 203	-17%	-6%
SUMMA	34 606	38 837	40 907	5%	12%

Källa: Egen bearbetning av statistik från SCB.

2007 innebar något av ett trendbrott - för första gången minskade exporten av fisk, kräft- och blötdjur. Nedgången var marginell, endast 3 procent, men jämfört med tillväxten under 2006 är skillnaden markant. Dessutom avbröts den sedan 2002 ökande trenden för oljefrön och det ganska abrupt. Även sockersektorn, som står inför stora förändringar i och med EU:s sockerreform, tappade i exportvärde med 20 procent (mer förädlade produkter, som sockerkonfektyrer, klarade sig däremot bättre). De produktgrupper som gick allra bäst under 2007 var djurfoder, spannmålsprodukter, kött och mejeriprodukter.

En mer detaljerad presentation av tabell 1 finns i tabell 2 nedan. Som tabell 1 visar var det djurfoder, spannmålsprodukter, kött och mejeriprodukter som under 2007 gick bäst. Vad gäller spannmålsprodukter var det de lågförädlade varorna som ökade sitt exportvärde allra mest. Eftersom dessa produkter är starkt sammankopplade med den ursprungliga råvarna, som ökade i pris under 2007, är ökningen av exportvärdet inte oväntad.

För varukategorin kött och köttprodukter har de flesta köttslagen gått bra på en övergripande nivå, med undantag för griskött. Nötkött och får-/lamm-/getkött gjorde en betydande uppryckning från förra året. De produkter som (på en mer detaljerad nivå) stod för de starkaste ökningarna under året var bl.a. torkat, saltat och rökt kött, beredningar av kött, styckat och ostyckat fjäderfäkött, renkött, benfritt nötkött, samt hela och halva slaktkroppar av gris. För mejeriprodukter var det gruppen ”mjölk, grädde och yoghurt som ökade” mest och då i synnerhet yoghurt, vassle, mjölk- och gräddpulver.

I de produktkategorier som inte hade en lika stark tillväxt fanns det ändå vissa produktgrupper som visade på motsatsen. I flertalet fall högförädlade sådana, exempelvis:

- övriga drycker med alkohol (ex. cider),
- beredningar av fisk, kräft- och blötdjur,
- saft, sylt och marmelad, samt
- soppor, såser och buljonger.

Tabell 2. Sveriges export av jordbruksvaror och livsmedel 2005-2007, varufördelad.

Produktgrupper:	Export (mkr)			2006-2007	2005-2006
	2005	2006	2007		
Levande djur	217	181	178	-2%	-17%
Kött och köttvaror	1 500	1 595	1 852	16%	6%
Nötkött	125	88	128	45%	-30%
Griskött	582	602	604	0%	3%
Får-, lamm- och getkött	12	10	14	40%	-17%
Fjäderfäkött	157	201	248	23%	28%
Övrigt kött, inklusive vilt	78	87	120	38%	12%
Beredda köttprodukter	545	606	738	22%	11%
<i>Ej varufördelad handel</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		
Mejeriprodukter och ägg	2 522	2 619	3 005	15%	4%
Mjolk, grädde, yoghurt mm	895	981	1 459	49%	10%
Smör och andra smörfettsprod.	534	602	501	-17%	13%
Glassvaror	328	294	323	10%	-10%
Ost och ostmassa	609	640	651	2%	5%
Ägg och äggalbuminer	156	102	117	15%	-35%
<i>Ej varufördelad handel</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		
Fisk, kräft- och blötdjur	8 752	11 442	11 053	-3%	31%
Fisk, kräft- och blötdjur	8 018	10 726	10 262	-4%	34%
Beredn. av fisk o. kräftdjur mm	734	716	791	10%	-2%
<i>Ej varufördelad handel</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		
Spannmål och varor därav	4 160	4 489	5 312	18%	8%
Spannmål (exkl. ris)	1 045	1 173	1 470	25%	12%
Mjöl, gryn, malt mm	558	428	623	46%	-23%
Ris	33	93	77	-18%	186%
Bakverk och bröd mm	2 198	2 393	2 672	12%	9%
Okokt pasta	21	27	33	22%	31%
Övr. beredn. av spannm. o. mjöl	303	375	437	16%	24%
<i>Ej varufördelad handel</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		
Frukt och grönsaker	2 071	2 404	2 493	4%	16%
Färska och kylda grönsaker	212	397	262	-34%	87%
Frysta grönsaker	261	241	253	5%	-8%
Torkade grönsaker mm	37	26	27	6%	-30%
Beredda potatisprodukter	169	208	230	11%	23%
Övr. beredn. av grönsaker	226	267	286	7%	18%

Färsk, kyld, torkad frukt o. bär	631	599	683	14%	-5%
Frost frukt och bär	275	320	374	17%	17%
Saft, sylt och marmelad	159	227	277	22%	42%
Övr. beredn. av frukt och bär	102	120	101	-16%	19%
<i>Ej varufördelad handel</i>	0	0	0		
Socker, sockervaror mm	838	1 113	891	-20%	33%
Socker, melass och honung	425	660	418	-37%	56%
Sockerkonfektyrer	413	452	473	5%	9%
<i>Ej varufördelad handel</i>	0	0	0		
Kaffe, te, kakao mm	2 572	2 673	2 842	6%	4%
Kaffe och kaffeersättningar	849	832	882	6%	-2%
Choklad och kakaoberedningar	1 575	1 667	1 793	8%	6%
Te, kakao och kryddor	148	174	167	-4%	17%
<i>Ej varufördelad handel</i>	0	0	0		
Djurfoder	367	398	530	33%	8%
Diverse livsmedel	4 489	4 528	5 012	11%	1%
Soppor, såser och buljonger	656	690	840	22%	5%
Margarin och annat matfett	237	238	261	10%	0%
Beredn. av spannm., mjöl mm	484	464	438	-6%	-4%
Övriga livsmedel	2 229	2 274	2 422	7%	2%
<i>Ej varufördelad handel</i>	883	863	1 050		
Drycker	5 236	5 503	6 052	10%	5%
Starksprit	4 416	4 660	5 088	9%	6%
Vin	241	161	112	-31%	-33%
Övriga drycker med alkohol	289	404	555	38%	39%
Drycker utan alkohol	289	278	297	7%	-4%
<i>Ej varufördelad handel</i>	0	0	0		
Tobak och tobaksvaror	272	321	362	13%	18%
Oljeväxtfrön, oljehaltiga nötter	54	116	77	-34%	115%
Oljor och fetter	1 556	1 455	1 203	-17%	-6%
SUMMA	34 606	38 837	40 907	5%	12%

Källa: Egen bearbetning av statistik från SCB.

Viktiga marknader för svensk export

Exporten till Sveriges största exportdestinationer - de nordiska grannländerna - fortsatte att gå framåt, om än i en något blygsammare takt än tidigare (se tabell 3 nedan). Exporten till USA, som har gått tillbaka varje år sen 2002, fortsatte att falla. Under 2007 gick till och med exporten av vodka tillbaka något. Exporten av kött- och fiskprodukter ökade.

Exportutvecklingen vände under 2007 för flertalet marknader. Exporten till Frankrike, Polen, Italien, Nederländerna och Kina, som under 2006 hade tvåsiffriga tillväxttal, hade under 2007 istället en negativ utveckling. Däremot fortsatte exporten till Storbritannien, Spanien och Portugal att växa starkt med värdeökningar på mellan 10 och 40 procent. I de två förra fallen var det mejeriprodukter som växte starkast medan det i det senare fallet var kött och fisk. Exporten till Ryssland tog också fart (med en ökning på 33 procent), i synnerhet för kött- och spannmålsprodukter, samt fodermedel. Trots denna goda ökning nådde man inte upp i 2005 års exportvärde.

Intressant att notera är också att medan exporten till exempelvis USA och Frankrike minskade så ökade exporten till "övriga marknader". Denna export växte med hela 15 procent under 2007 och 10 procent under 2006. Gruppen innehåller många av de "nya" marknaderna, som exempelvis Ukraina. Denna utveckling innebär på så sätt en "bredning" av exporten.

Tabell 3. Viktiga marknader för svensk export av jordbruksprodukter och livsmedel.

Marknad*	2005	2006	2007	2006-2007	2005-2006
Danmark	4 506	5 179	5 453	5%	15%
Finland	3 749	3 889	4 025	3%	4%
Norge	3 565	3 801	4 015	6%	7%
USA	3 973	3 783	3 636	-4%	-5%
Frankrike	2 257	2 928	2 748	-6%	30%
Tyskland	2 569	2 778	2 994	8%	8%
Storbritannien	1 874	2 380	2 674	13%	27%
Polen	1 449	1 994	1 937	-3%	38%
Spanien	1 182	1 381	1 595	15%	17%
Italien	1 130	1 366	1 043	-24%	21%
Portugal	861	1 152	1 604	39%	34%
Nederländerna	796	1 119	997	-11%	41%
Ryssland	648	429	570	33%	-34%
Kina	129	159	140	-12%	23%
Övriga marknader**	5 917	6 500	7 477	15%	10%
Total export***	34 606	38 837	40 907	5%	12%

*Statistiken för de olika marknaderna är inte bortfallsjusterad.

** Värdet är framräknat genom att ta total export, minus värdet för länderna ovan. Det bör således noteras att utvecklingen för "övriga marknader" ska tolkas med viss försiktighet i och med att gruppen också innehåller all bortfallsjusterad data.

***Det totala exportvärdet, som är hämtat från tabell 1, är bortfallsjusterat.

Källa: Egen bearbetning av statistik från SCB.

Importutveckling 2007

Sveriges import ökade under 2007 med 7 procent, vilket var en lägre tillväxt än under 2006. Vid årets slut uppgick importen till knappt 80 miljarder kronor. De flesta produktgrupper fortsatte i spåren av 2006 års utveckling, med undantag för importen av levande djur samt oljor och fetter, som gick från en importökning 2006 till en importminskning 2007.

Även om exporten av fisk för första gången minskade så gällde detsamma inte för importen. Importen ökade med 13 procent. Det var däremot inte färsk och fryst fisk som ökade mest, utan saltad, torkad eller rökt fisk, samt beredd eller konserverad fisk (inkl. kräft-/blötdjur).

Tabell 4. Sveriges import av jordbruksvaror och livsmedel 2005-2007, bortfallsjusterat.

Produktgrupper enligt SITC:	Import (mkr)			2006-2007	2005-2006
	2005	2006	2007		
00 Levande djur	133	217	207	-5%	63%
01 Kött och köttvaror	6 807	7 631	8 325	9%	12%
02 Mejeriprodukter och ägg	3 786	4 470	4 953	11%	18%
03 Fisk, kräft- och blötdjur	12 023	14 916	16 832	13%	24%
04 Spannmål och varor därav	3 604	3 724	4 167	12%	3%
05 Frukt och grönsaker	13 499	14 996	15 668	4%	11%
06 Socker, sockervaror mm	1 789	1 851	1 886	2%	3%
07 Kaffe, te, kakao mm	4 929	5 055	5 204	3%	3%
08 Djurfoder	2 030	2 165	2 258	4%	7%
09 Diverse livsmedel	4 133	4 718	5 052	7%	14%
11 Drycker	6 027	6 316	6 959	10%	5%
12 Tobak och tobaksvaror	1 273	1 261	1 163	-8%	-1%
22 Oljeväxtfrön, oljehaltiga nötter	384	433	559	29%	13%
4 Oljor och fetter	2 375	3 476	3 004	-14%	46%
SUMMA	62 792	71 229	76 237	7%	13%

Källa: Egen bearbetning av statistik från SCB.

Handelsnettots utveckling

Sverige är en nettoimportör av jordbruksprodukter och livsmedel vilket tabell 5 nedan tydligt visar. Handelsnettot uppgår till knappt minus 40 miljarder kronor och motsvarar således nästan hela exporten. Till viss del kan detta förklaras med att Sverige är ett litet land, som inte kan producera allt som efterfrågas av konsumenterna, som tropiska frukter, kaffe, kakao, ris, vin, tobak, etc. Det kan också förklaras med att Sverige inte har en tillräckligt god konkurrenskraft inom vissa produktionsgrenar (ex. kött) och att utländska aktörer därmed vinner marknadsandelar.

Det är bara för spannmålsprodukter som Sverige har ett positivt handelsnetto. För diverse livsmedel och levande djur är dock det negativa handelsnettot mindre och dessutom minskande. Handelsnettot (importnettot) är störst för frukt och köksväxter, samt kött- och fiskvaror.

Handelsnettot har hela tiden försämrats. Mellan 1998 och 2007 ökade handelsunderskottet med hela 70 procent. Även om man utesluter fisk i sammanställningen nedan (SITC 03) blir resultatet likartat. Importnettot blir då visserligen ca 5 miljarder lägre (år 2007), men trenden kvarstår. Förutom att handelsnettot stadigt försämrats, började även importen under 2006 att växa snabbare än exporten. Denna utveckling fortsatte under 2007.

Tabell 5. Sveriges handelsnetto 1998-2007.

	Import Mkr	%	Export Mkr	%	Handelsnetto	%
1998	39 226	-	18 529	-	-20 697	-
1999	41 234	5	19 257	4	-21 977	6
2000	41 933	2	20 786	8	-21 147	-4
2001	47 862	14	24 824	19	-23 038	9
2002	51 963	9	26 535	7	-25 428	10
2003	53 924	4	27 926	5	-25 998	2
2004	57 143	6	30 731	10	-26 412	2
2005	62 792	10	34 606	13	-28 186	7
2006	71 229	13	38 837	12	-32 392	15
2007	76 237	7	40 907	5	-35 330	9

Källa: Egen bearbetning av statistik från SCB.

Återexport

En del av den export som går från Sverige är återexport, dvs. export av en vara som tidigare har importerats (även kallad reexport eller vidareexport). Det innebär att varan har genomgått ingen eller endast marginell förädling i Sverige. Det är av denna anledning en export som inte bidrar till landets sysselsättning på samma sätt som exporten av en inhemskt producerad vara gör.

I tabell 6 nedan följer exempel på varor där det finns skäl att anta att stora delar av exporten omfattar återexport. Det finns även andra varor där återexport förekommer, men vilka dessa är och hur stor återexporten är, går inte att utläsa från den officiella handelsstatistiken. Återexporten nedan är därför sannolikt underskattad.

Exporten av de varor som listats nedan uppgår till ca 7 miljarder kronor, dvs. knappt 20 procent av Sveriges totala exportvärde.

Tabell 6. Exempel på handel som bedöms omfatta återexport (bortfallsjusterat).

	Import Mkr	Export Mkr
Färsk lax 030212	6 554	5 242
Frost lax 030322	45	19
Färska fiskfiléer av bl.a. lax 030419	1 520	938
Frysta fiskfiléer av bl.a. lax 030429	1 648	266
Bananer	1 321	295
Vin	4 070	99
Summa	15 158	6 859

Källa: Egen bearbetning av statistik från SCB.